

Képzés és Gyakorlat

Training & Practice

18. évfolyam, 2020/3–4. szám

Képzés és Gyakorlat

A Szent István Egyetem Kaposvári Campus Pedagógiai Kar és
a Soproni Egyetem Benedek Elek Pedagógiai Karának
neveléstudományi folyóirata

18. évfolyam 2020/3–4. szám

Szerkesztőbizottság

Kissné Zsámboki Réka főszerkesztő

Szerkesztők:

Pásztor Enikő, Molnár Csilla

Kloiber Alexandra, Frang Gizella, Patyi Gábor;

Kitzinger Arianna angol nyelvi lektor

Szerkesztőbizottsági tagok:

Podráczky Judit, Varga László, Belovári Anita,

Kövérné Nagyházi Bernadette, Szombathelyiné Nyitrai Ágnes, Sántha Kálmán

Nemzetközi Tanácsadó Testület

Ambrusné Kéri Katalin, Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar, Pécs, HU

Andrea M. Noel, State University of New York at New Paltz, USA

Bábosik István, Kodolányi János Főiskola, Székesfehérvár, HU

Horák Rita, Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka (Szerbia),

Tünde Szécsi, Florida Gulf Coast University, College of Education, Fort Myers, Florida, USA

Jaroslav Charchula, Jesuit University Ignatianum In Krakow, Faculty of Pedagogy Krakow, PO

Suzy Rosemond, KinderCare Learning Center, Stoneham, USA

Krzysztof Biel, Jesuit University Ignatianum in Krakow, Faculty of Education, Krakow, PO

Jolanta Karbowniczek, Jesuit University Ignatianum in Krakow, Faculty of Education, Krakow, PO

Maria Franciszka Szymańska, Jesuit University Ignatianum in Krakow, Faculty of Education, Krakow, PO

Abdülkadir Kabadayı, Necmettin Erbakan University, A.K. Faculty of Education, Konya, TR

Szerkesztőség

Kissné Zsámboki Réka főszerkesztő

Soproni Egyetem Benedek Elek Pedagógiai Kar

Képzés és Gyakorlat Szerkesztősége

E-mail: kissne.zsamboki.reka@uni-sopron.hu

9400, Sopron, Ferenczy János u. 5.

Telefon: +36-99-518-930

Web: <http://trainingandpractice.hu>

Web-mester: Horváth Csaba

Felelős kiadó: Varga László dékán

A közlési feltételeket

a <http://trainingandpractice.hu> honlapon olvashatják szerzőink.

Képzés és Gyakorlat

Training and Practice

18. évfolyam, 2020/3-4. szám

Volume 18, 2020 Issue 3-4.

Jelen kiadvány az „*EFOP-3.6.1-16-2016-00018 – A felsőoktatási rendszer K+F+I szerepvállalásának növelése intelligens szakosodás által Sopronban és Szombathelyen*” című projekt támogatásával valósult meg.

HORVÁTH SZABINA¹**A fiatal felnőttkor fenntarthatósági kihívásai²**

Bolygónk megmentése érdekében megvalósított fenntarthatósági kihívásokat vizsgáltam fiatal felnőtt korú kollégiumi diákok körében. A kutatás eredményei igazolták a feltételezést, miként az egyetemisták többsége érzékenyen viszonyul a fenntartható fejlődés kérdésköréhez. Főként ahhoz, hogy csökkentsék a szeretnék az ökológiai lábnyomukat, és felismerték, hogy a fenntarthatóság kialakítása nem csupán azon múlik, hogy mit cselekszenek, hanem azon is, hogy hogyan tevékenykednek. Környezettudatosságuk gyakorlatba történő átültetését a közvetlen környezetük három örének (újrahasznosítás, hulladékcsökkentés, újrafeldolgozás) tevékenységeivel, valamint a tudatos vásárlási szokásaikkal valósítják meg. A téma iránti elkötelezettségüket a kérdőívem kitöltésére adott válaszaik elemzésével tudtam vizsgálni.

A fenntartható fejlődés fogalmának kialakulása és jelene a jövő generációk tükrében

1981-ben publikálta Brown L. R., a washingtoni Világfigyelő Intézet igazgatója A fenntartható társadalom című könyvét. Voltaképpen a fenntartható fejlődés fogalma ekkor vonult be a szakirodalomba. Brown véleménye szerint összhangot kell biztosítani a fenntartható társadalomban a népesség növekedése, a társadalom anyagi igényei, továbbá a környezetszennyezés minimalizálása és a természeti erőforrások hasznosítása között.

Az ENSZ Környezet és Fejlődés Világbizottsága, a Brundtland Bizottság érdeme volt, hogy az 1980-as évek közepén a fenntartható fejlődés koncepcióját a jövőbeni hosszú távú köznyezetpolitikai, társadalompolitikai és gazdaságpolitikai intézkedések központi hajtóerejévé tette. Azonban a fenntartható fejlődés fogalmának megalkotása nem a Brundtland Bizottság nevéhez fűződik, de nagy érdeme volt abban, hogy felerősítette és felszínre hozta, valamint felettébb nagy publicitást biztosított részére. A Bizottság rövid és tömör kifejtése a következő volt: „A fenntartható fejlődés olyan fejlődés, amely kielégíti a jelen generáció szükségleteit anélkül, hogy veszélyeztetné a jövő generációk esélyét arra, hogy ők is kielégíthessék szükségleteiket.” (Láng, 2003, p. 23). Herman Daly megfogalmazása alapján „a fenntartható fejlődés a folytonos szociális jólét elérése, anélkül, hogy az ökológiai eltartó-képességet meghaladó

¹ Soproni Egyetem Benedek Elek Pedagógiai Kar, Neveléstudomány MA szakos hallgató; hszabiy@gmail.com

² Jelen publikáció az „EFOP-3.6.1-16-2016-00018 – A felsőoktatási rendszer K+F+I szerepvállalásának növelése intelligens szakosodás által Sopronban és Szombathelyen” című projekt támogatásával valósult meg.

módon növekednénk”³. Ebből adódóan a fejlődés alapvető célja a szociális jólét, valamint a méltányos életfeltételek lehetőségének biztosítása egyaránt a jelenlegi és a jövőbeli nemzedékek részére, ami csak úgy lehetséges, ha eközben fenntartható módon hasznosítjuk a természeti erőforrásokat, azonban elkerüljük a káros hatásokat, és főképp a környezet állapotában bekövetkező visszafordíthatatlan változásokat. A fenntartható fejlődés a Világ Tudományos Akadémiáinak Nyilatkozata megfogalmazásában: „*A fenntarthatóság az emberiség jelen szükségleteinek kielégítése, a környezet és a természeti erőforrások jövő generációk számára történő megőrzésével egyidejűleg.*”⁴ A fenntartható fejlődés célja a jelen és jövő nemzedékek számára egyaránt a társadalmi jólét szolgálata. Ennek a célkitűzésnek a megvalósításában a gazdaság eszköz, a környezet pedig feltétel. Mára már elfogadottá vált, hogy a fogyasztási szinteket olyan módon kell mérsékelni, hogy azok ne sodorják veszélybe a következő nemzedék életfeltételeinek meglétét. Ehhez a mostani életviteltől másfajta módon kell élni a mindennapokat, alapjaiban át kell gondolni és módosítani az ember és a környezet közötti köteléket.

A fenntartható fejlődés szemlélete

Az ENSZ Fenntartható Fejlődési Céljai (Sustainable Development Goals)

Hogyan kerültek a fenntartható fejlődési célok kiválasztásra? A Fenntartható Fejlődési Célok a nemzetközi közösség által elfogadott 8 millenniumi fejlesztési célt (Millennium Development Goals) váltották fel a 2000. évi millenniumi csúcstalálkozón, illetve bővítették ki, amelyek tizenöt éven keresztül iránymutatást nyújtottak a nemzetközi fejlesztési politika részére. A millenniumi fejlesztési célokkal ellenben a Fenntartható Fejlődési Célok tartalmának megállapítására az ENSZ történelmének legnagyobb konzultációs programját kezdte el. A Rio+20 Fenntartható Fejlődési Konferencia 2012 júliusában egy kormányközi folyamatot indított el a Fenntartható Fejlődési Célok kidolgozására. 2013 elején az e célra létrehozott 70 ENSZ állam képviselőit tömörítő magyar társelnökség mellett funkcionáló nyílt munkacsoport megkezdte a fenntartható fejlődési célok elaborálását, majd 2014 szeptemberében a munkacsoport az ENSZ Közgyűlése elé terjesztette a 17 új célt összefoglaló jelentését.

2015 augusztusában született a Fenntartható Fejlődési Célokról szakértői szintű megállapodás, és ezt követően 2015. szeptember 25–27. között az ENSZ Közgyűlése elfogadta a Fenntartható Fejlődési Csúcs első napján a „Világunk átalakítása: a fenntartható fejlődés 2030-ig szóló programja” című határozatot. A Fenntartható Fejlődési Célok egy olyan időszak, amely

³https://regi.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop412A/0007_a4_1049_1051_fenntarthatofejl_2/a_fenntarthato_fejlodes_fo_galma_es_jellemzoi_rtLEnBRWofdrONFF.html (Letölt. 2020. 10. 30.)

⁴ Átmenet a fenntarthatóság felé; Világ Tudományos Akadémiáinak Nyilatkozata, Tokió, 2000

egyetemes érvényű célokat, alcélokat és indikátorokat tartalmazó rendszert alkotnak, amelyet az ENSZ tagállamoknak 2015-től az elkövetkezendő 15 évben a fejlesztéspolitikájuk meghatározása során szükséges figyelembe venni. Miért volt szükség az „új” célkitűzésekre?

Széles körű konszenzus született a nemzetközi közösségen belül azzal kapcsolatban, miszerint az MDG-k módfelett szűk körűnek bizonyultak a korunkbeli világ komplex kihívásaira való válaszadásban. Ezt jól szemléltette, hogy 2016-ban globálisan több mint 600 millió ember nem jutott jó minőségű, biztonságos ivóvízhez, és közel egymilliárd ember kényszerült kevesebb, mint napi 1,25 dollárból megélni. 17 célt és 169 alcélt tartalmaz a fenntartható fejlődési javaslatcsomag (1. sz. kép).

1. sz. kép: A fenntartható fejlődési javaslatcsomag
(Forrás: *nefe.kormany.hu*)

A fiatal felnőttkor életformájához közvetlenül kapcsolódó területek az alábbiak:

4. Biztosítani az átfogó és minőségi oktatást és szorgalmazni az egész életen át tartó tanulási lehetőségeket minden ember számára.
12. Szavatolni a fenntartható termelési és fogyasztási szokásokat.
13. A klímaváltozás és hatásai leküzdése érdekében sürgősen cselekedni.
17. Feléleszteni a fenntartható fejlődés globális partnerségét, valamint megerősíteni a végrehajtás módjait.

2016. január 1-jétől léptek hatályba az új célok, és 2030-ig lesznek érvényben. Milyen módon mérik a célok megvalósulását? Két indikátort dolgoztak ki minden alcél megvalósításának monitorozásához, és az egyes indikátorokat annak alkalmassága, megvalósíthatósága és relevanciája alapján értékelik.

Magyarország kezdetektől fogva meghatározó szerepet vállalt az Agenda 2030 kialakításában és formálásában. Bár a fenntarthatóság felé vezető út megállapítása nemzetközi szinten egyező alapelvek mentén zajlik, az SDG-k adaptálása a nemzetek részére nem automatikus folyamat.

A XXI. században a legnagyobb kihívás az emberi civilizáció számára a globális környezeti problémák hatásainak mérséklése, melynek kulcsa a fenntartható fejlődés alapelveinek fokozott érvényesítése a társadalmi-gazdasági rendszerek működtetésében. Az ENSZ fenntarthatósági csomagja támogatja a fenntartható fejlődés széles körű megvalósítását, kiteljesedését és bővítését az oktatás területén is. Egyrészt célnak tekinti a fenntartható fejlődés nézőpontjainak beépítését az intézményi működésbe, másrészt e szempontok erőteljes megjelenítését a képzésekben. A felsőoktatásnak olyan értelmiséget kell képeznie, akik nemcsak szakterületükön képesek az emberi tudás gazdagítására, hanem felelősséget vállalnak globális és helyi szinten is a fenntartható fejlődés céljai iránt.

Az Európai Unió és a fenntarthatóság

A fenntartható fejlődés útját bejárni kívánó Európai Unió felismerve a környezeti koncepció fontosságát, jogrendszerébe emelve kötelezővé tette annak gyakorlati alkalmazását a társulni kívánó államok és a tagországok számára is. Ennek értelmében az EU jogrendszerében megjelentek a különböző környezeti vonatkozású szabályozó elemek, a környezetbarát termékek megítélésének kritériumrendszeréhez kapcsolódó előírások, az egységesített termékjelek bevezetéséről szóló határozatok, stb. Az internacionális összefogásra azért is van égető szükség, mert a környezetszennyezés nem ismer országhatárokat. Erre mutat rá a „Gondolkodj globálisan, cselekedj lokálisan!”- elv, amelyet először René Dubos fogalmazott meg 1972-ben. Azóta ez az elv a fenntartható fejlődésért küzdő mozgalmak egyik jelmondata lett. Dubos az elsők között világított rá az egyén és a háztartások felelősségére, amikor úgy fogalmazott, hogy a környezettudatosságnak a családokban kell elkezdődnie.

A fenntartható fejlődés politikája Magyarországon

A fenntartható fejlődés felé való átmenetben nemzetközi szinten egybehangzóak az alapelvek, de nincs rá recept, vagyis Magyarországnak kell meghatározni a fenntartható fejlődéshez vezető saját útját, ennek stratégiáját. Ezen út alapjait a Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia (NFFS) jelöli ki. Hazánkban az első hosszú távú keretstratégia jellegű dokumentumot 2007 júniusában fogadta el a kormány. Az EU Fenntartható Fejlődési Stratégiájában meghatározott követendő elvek és kulcsfontosságú célok megvalósításának érdekében dolgozták ki a Nemzeti Fenntartható Fejlődési Stratégiát (Stratégia). Mind a hazai, mind a globális körülményeket és

folyamatokat figyelembe véve a Stratégia valamennyi környezeti, társadalmi továbbá gazdasági területre egy fenntartható jövőképpnek megfelelő reform- és eszközrendszeret vázolt fel.

Miután az Országgyűlés 2008-ban létrehozta a Nemzeti Fenntartható Fejlődési Tanácsot (NFFT), a Stratégia megújítási folyamatáról szóló határozat is elfogadásra került. 2013-ban fogadta el az Országgyűlés a fenntartható fejlődés ma is érvényben lévő hazai alapidokumentumát, a 2012–2024-es időszakra hatályos Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégiát. Az NFFS széles körű nyilvános konzultációs folyamat közepette 2009–2012 között készült a tudományos élet képviselői, civil szervezetek, kisközösségek, vállalkozások és vallási közösségek ajánlásai alapján.

A fenntartható társadalom megteremtésének lényeges feladata a nemzeti erőforrások erősítése és megőrzése. Az NFFS négy fő erőforrást (ember, társadalom, környezet, gazdaság) alkalmaz, 34 stratégiai célt és ezekhez kapcsolódva 77 teendőt (eszközcélt) rendel hozzájuk.

A 18/2013. (III. 28.) OGY határozat tartalma szerint nyomon kell követni a nemzeti erőforrások állapotát, értékelni kell az elért eredményeket és ezekről két évente tájékoztatni kell az Országgyűlést. Az NFFT két éves előrehaladási jelentései szemléltetik a nemzeti célok és az SDG-k, valamint azok megvalósítási szintje közötti kapcsolatot is.

A Fenntartható fejlődés bizottsága az Országgyűlés állandó bizottsága, a korábbi Környezetvédelmi bizottság utódja, amelynek hatáskörébe tartoznak a természetvédelem, a környezetvédelem, a klímapolitika és a környezet-egészségügy kérdései. A bizottsága a NFFS végrehajtásánál főként a NFFT, továbbá fenntarthatósági kérdésekben döntően az Országos Környezetvédelmi Tanáccsal és az Alapvető Jogok Biztosának Hivatalával épít ki szorosabb együttműködést. A Fenntartható fejlődés bizottsága segíti a hazai fenntartható fejlődési célok megvalósulását, kiváltképpen a kormányzati szervek irányába történő javaslattevési tevékenységek segítségével.

A fenntartható életmód

A felnőttkor egyik legnagyobb kihívása, hogy hogyan érjen el magasabb jóllétet, viszont a jó életről szóló nézetek eltérőek a különböző felnőtt korosztályok között. A középkorú felnőttkorban még a „wealth” vagy a „welfare” szóval jellemezhető az emberek, ami anyagi jólétet, pénzt, házat, autót és duzzadó bankszámlát jelent. A fiatal felnőtt korúakra a „well-being” kifejezés jellegzetes, amely jóllétet jelent. Tudományosan is bizonyított, miszerint az anyagi jólétnek nincs szoros kapcsolata a jólléttel, a boldogsággal. A jóllét inkább örömet, barátságokat és közösségeket takar számukra. Ökológiai érzékenység és szolidáris eszmeiség szerepel az

értékrendjeik között, és arra törekszenek, hogy alacsony maradjon az ökológiai lábnyomuk, azaz a környezeti terhelésük. Általános érvényű gondolat, hogy a fiatal felnőtteknek egyénileg kell változniuk: szükségszerű lenne megváltoztatni az életmódjuk (lifestyle) bizonyos szokásait, például kevesebbet kellene vásárolniuk, valamint a már nem hordott ruhákat célszerű lenne tovább adniuk, stb.

Korunk fiatal felnőtt generációjánál olyan énszabályozási mechanizmus tud kifejlődni, amely alapot szolgáltat a közösségi és társadalmi szerepeknek való megbízható elköteleződés felé.

A fiatalok épp ebben az időszakban tudnak elsajátítani olyan készségeket, amelyek meghatározóak a fenntartható életmód szempontjából, például az elköteleződés gyakorlása, az elhivatott életvitel kitűzése valamint az értékrendszerüknek megfelelő döntések és konkrét cselekvések megtétele.

Gyulai Iván véleménye szerint a fenntartható életmódot nem lehet csupán csak a jó mintázatok által vagy az oktatáson keresztül megvalósítani, hanem egyszerre van szükség változásokra minden irányból. Kulcsfontosságú az intézményrendszerek megváltoztatása, hogy megfelelő szerkezeteket határozzanak meg, majd együttesen megerősítsék azokat az értékeket, amelyeket a nevelés közvetít a társadalom számára. Minden változtatásnál, az intézmények és struktúrák átalakításánál továbbá az értékek kialakításánál is szem előtt kell tartani, hogy nem létezik fenntarthatóság az emberek és az emberiség önmérséklése nélkül.

A fenntartható fejlődés útja: az egyéni és a közösségi felelősség

A fenntartható fejlődés azt jelenti, úgy fejlődünk, hogy közben ne haladjuk meg környezetünk eltartó- és tűrőképességét. Tehát „addig nyújtózkodjunk, amíg a takarónk ér”. Ezen esetben a takaró hosszát az ökológiai korlátok határozzák meg.

A fenntartható társadalom értékalapú gondolkodása és tevékenysége az együttműködés, megértés, bizalom, szeretet, együttérzés, kölcsönös nagylelkűség erkölcsére épít az önzés helyett, és a globális felelősségvállalásig terjed.

A fenntarthatóság nap, mint nap számottevő egyéni, családi, vállalati, kisközösségi és kormányzati döntés eredményeként valósulhat meg. Olyan társadalom létrejöttét szükséges szorgalmazni, amely elismeri és ösztönzi az egyéni és közösségi döntéseket. Csak az egyéni, családi, vállalkozói, civil és kormányzati felelősség megfelelő egyensúlya biztosíthatja a fenntarthatóságot, amely a helyes mérték és értékek megtalálását és betartását jelenti.

Ferenc pápa „zöld” enciklikája

A fenntarthatóság aktualitását hirdeti a *Laudato si'* – vagyis „Áldott légy” – Ferenc pápa második önálló enciklikája is, amely a közös otthon gondozása alcímet kapta. Az enciklikában jelentős szerep jut a környezetvédelemnek, hisz témája a teremtett világ védelme, valamint szorgalmazza benne a „fék nélkül kizsákmányolt” környezet védelmét. Öszentsége hangsúlyozza, hogy hatékony módszereket kell találni a súlyos társadalmi és környezeti problémák nemzetközi megoldására. Az alapproblémák kezeléséhez, amelyeket az egyes országok külön-külön nem képesek megoldani, elengedhetetlenül szükséges egy olyan világszintű egyezség, amely például azt eredményezi, hogy fenntartható mezőgazdaságot tervezzenek, kevésbé szennyező és megújuló energiaforrásokat fejlesszenek ki, nagyobb energiahatékonyságra törekedjenek, a tengeri és az erdei erőforrások megfelelőbb felhasználását mozdítsák elő, biztosítsák a biztonságos ivóvízhez jutást mindenki számára.

Ferenc pápa szerint a környezetvédelemmel foglalkozó némely világszintű csúcstalálkozó nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket, mert a politikai akarat hiánya következtében nem tudtak ténylegesen hatékony és jelentős globális környezetvédelmi megállapodásokat tető alá hozni. Továbbra is rugalmas és hatásos megvalósítási módokat igényelnek a gyakorlatban a kinyilvánított alapelvek. A Szentatya a pozitív tapasztalatok között említi a Bázeli egyezményt a veszélyes hulladékokról, a Washingtoni egyezményt, amely a veszélyeztetett vadon élő állat- és növényfajok nemzetközi kereskedelmét szabályozza, és az ózonréteg védelméről szóló Bécsi egyezményt, valamint az ennek végrehajtásáról aláírt Montreali jegyzőkönyvet és módosításait.

A pápa véleménye szerint a fenntartható fejlődéssel foglalkozó ENSZ-konferencia (Rio+20, Rio de Janeiro, 2012) egy terjedelmes és hatástalan zárónyilatkozatot adott ki. A nemzetközi tárgyalások nem tudnak jelentősen előrehaladni azoknak az országoknak a hozzáállása miatt, melyek nemzeti érdekeiket a globális közjó elé helyezik. Az egyházfő álláspontja alapján a szegény országoknak elsősorban a lakosság szociális fejlődésére és a szegénység felszámolására kell törekedniük, ugyanakkor szükségszerű megvizsgálniuk a népesség bizonyos kiváltságos rétegeinek mértéktelen fogyasztási szintjét is.

Sok dolognak meg kell változtatni az irányát Ferenc pápa szerint, de mindenekelőtt az emberiség szorul módosításra. Szükségünk van annak tudatára, miszerint közös jövő vár ránk, melyen mindnyájan osztozunk. Ez az alaptudat hozzájárulna, hogy új meggyőződések, életmódok és viselkedésformák alakuljanak ki. Mivel a piac gyakran kényszeres fogyasztói mechanizmust kapcsol be termékei eladására, az emberek elmerülnek a felesleges kiadások és vásárlások örvényében. Az önmagunkra vonatkoztatással való szakítás a kiindulópont, amely

lehetővé tesz bármiféle gondoskodást a környezetről és másokról, valamint amely kiváltja azt az erkölcsi reakciót, hogy odafigyelünk minden cselekedetünk és minden személyes döntésünk külvilágra kifejtett hatására. Amikor képesek vagyunk legyőzni az individualizmust, megvalósíthatunk egy alternatív életstílust, és lényeges társadalmi változás lehetősége nyílik meg.

A Szentatya szerint a fiatalok új ökológiai érzékenység és nagylelkű szellemiség birtokában vannak, és néhányan közülük eredményesen küzdenek a környezet védelméért, de olyan erősen jóléti és fogyasztói közegben nőttek fel, amely megnehezíti más szokások megvalósítását. Öszentsége nyomatékosítja azt is, hogy csak akkor tudjuk felelősségteljesen elkötelezni magunkat az ökológiai elvek mellett, amennyiben szilárd erények kialakításán fáradozunk. Ha valaki – akinek az anyagi lehetőségei meglennének, hogy többet költjön és fogyasszon – rászokik arra, hogy inkább jobban betakarózzon ahelyett, hogy bekapcsolná a fűtést, feltételezhetően a környezet védelme szempontjából kedvező meggyőződések és emóciókat sajátított el. A környezeti felelősség vállalása olyan viselkedésformákra ösztönözhet, mint például: a vízfogyasztás csökkentése, a műanyag és a papír használatának kerülése, a szelektív hulladékgyűjtés, az élőlényekkel való gondoskodó bánásmód, a faültetés, csak annyit főzni, amennyit ésszerűen el tudunk fogyasztani, a tömegközlekedés vagy a közös járműhasználat gyakorlata, a felesleges világítás kikapcsolása, és így tovább.

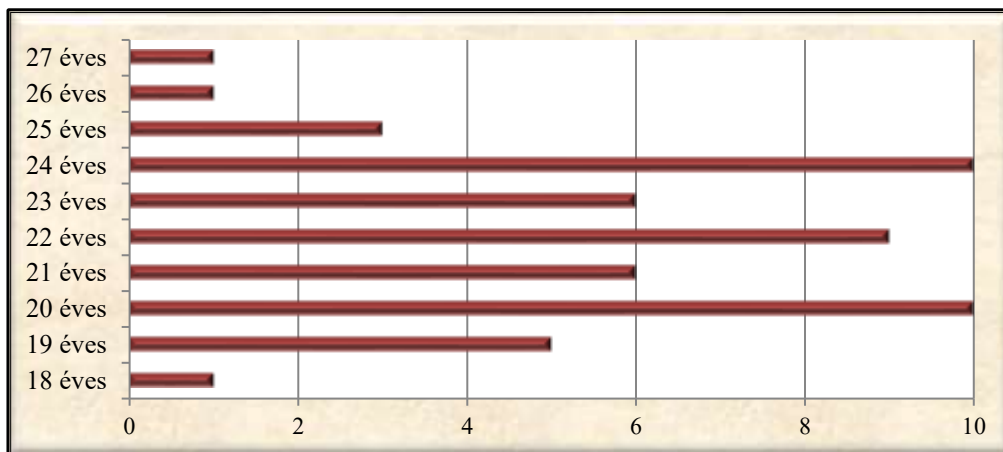
A fenntarthatóság kihívásai fiatal felnőttkorban

Kutatásomat Sopronban végeztem a Szent Pál Katolikus Szakkollégiumban, ahol csak Soproni Egyetem hallgatói laknak. Feltételezéseim szerint a kollégisták javarészből aggódnak a világ környezeti állapota miatt, és társaikról is hasonlóan vélekednek, életmódjukkal közepes mértékű hatást gyakorolva a Földre. Az újrahasznosításra alkalmas anyagok külön gyűjtésére jobban ügyelnek a soproni lakóhelyükön, mint odahaza. Vásárlásaik során a takarékoság prioritást élvez.

Feltáró módszerem írásbeli kikérdezés volt, amelyre Google űrlapokat használtam, hogy csökkentsem az egyetemisták által felhasznált papírmennyiséget. 26 kérdésem a következő 5 területre irányult: általános adatok gyűjtése a vizsgált személyekről, fenntarthatóság és környezettudatosság témaköre, személyes elköteleződés a fenntarthatóság iránt, szelektív hulladékgyűjtési szokások a kollégiumban és otthon, tudatos vásárlás és takarékoság, vásárlási szokások.

A felmérésben részt vevő diákok többsége, 34 fő az Erdőmérnöki Karon tanul. 10 fő a Benedek Elek Pedagógiai Karon, 4 fő a Simonyi Károly Műszaki, Faanyagtudományi és

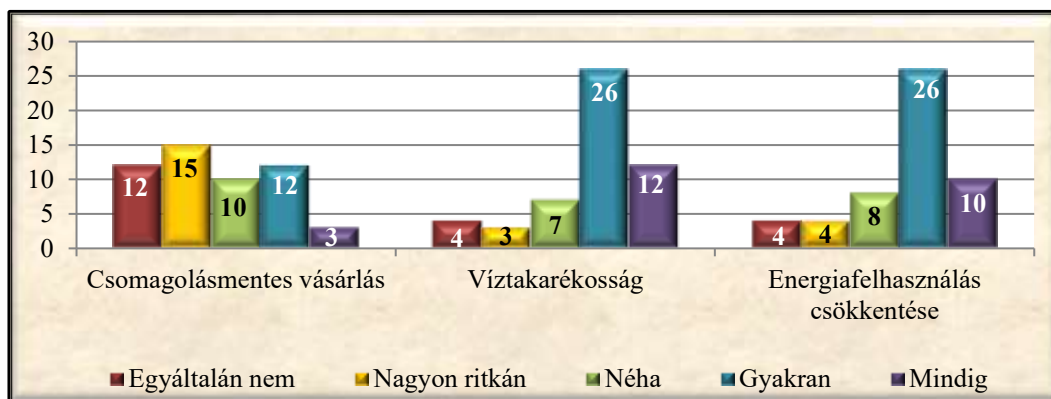
Művészeti Karon, 3 fő a Lámfalussy Sándor Közgazdaságtudományi Karon, 1 fő a Roth Gyula Erdészeti és Vadgazdálkodási Tudományok Doktori Iskolában végzi tanulmányait. A kérdőívet kitöltők 57,7 %-a férfi (30 fő), 42,3 %-a nő (22 fő).

1. diagram: Kollégisták életkor szerinti megoszlása (N=52)

A vizsgált minta egyetemistái közül a legnagyobb rész, 36 diák gyalog közelíti meg az egyetemet, míg a többiek, 16-an kerékpár segítségével.

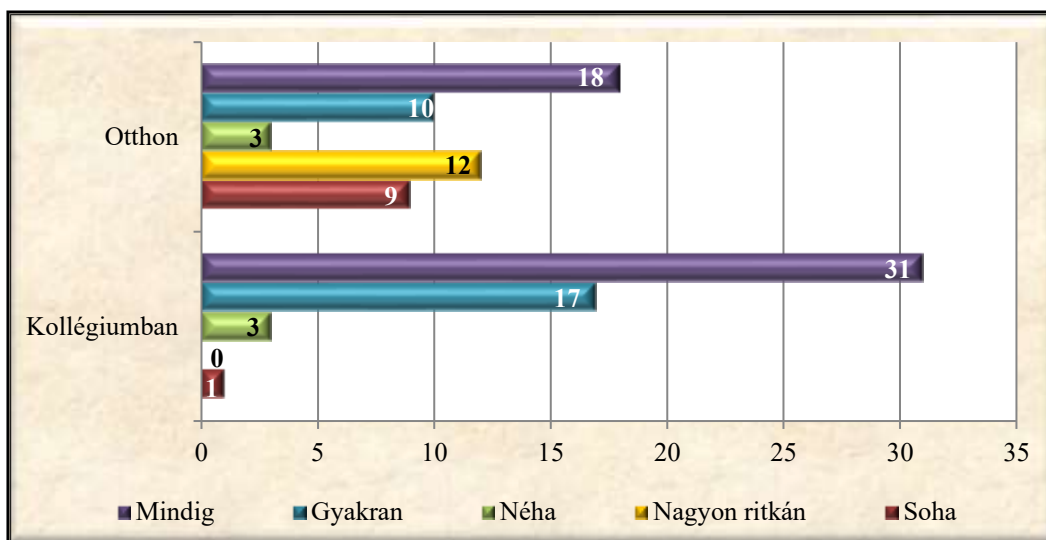
A szakkollégisták nagy része hallgatótársaktól és youtuberektől gyűjt információkat ahhoz, hogy környezettudatosabban éljen, és a mindennapjaik során az ökológiai lábnyomuk csökkentésére a következőket alkalmazzák.

2. diagram: Környezettudatos megoldások (N=52)

A válaszokból kiderült, hogy a fiatalok 84,6 %-a (44 fő) szelektív hulladékgyűjtéssel, 75 %-a (39 fő) újra használatl, 73,1 %-a (38 fő) tudatos vásárlással, 32,7 %-a (17 fő) újrahasznosítással és 21,2 %-a (11 fő) környezetbarát tisztítószeres használatával csökkentik az általa okozott környezeti terhelést. A kérdőívben sok egyéb általuk használt környezettudatos megoldást soroltak fel, amelyekből a leggyakoribbak a következők: komposztálás, esővíz gyűjtése,

tömegközlekedés, napelem, újratölthető elem, internet bank, telefonba jegyzetelés. A kutatásban közreműködő diákok a kollégiumban azért gyűjtik gyakrabban szelektíven a hulladékot, mert otthon kevesebb a lehetőség, míg a szakkollégiumban minden szinten adott a mód, továbbá ösztönző hatással vannak egymásra a lakók.

3. diagram: Szelektív hulladékgyűjtés (N=52)

A következő diagramon a fiatal felnőttek vásárlási szokásai láthatóak takarékosági szempontból.

4. diagram: Vásárlási szempont-e a termékek leárazottsága? (N=52)

Az egyetemisták tudatos bevásárlásaik során döntően (63,5 %-ban) a hipermarketet, szupermarketet részesítik előnyben. A fiatalok kisebb részben (17,3 %-ban) a bevásárlóközpontot és hasonló mértékben (15,4 %-ban) a kisboltot kedvelik, azonban csak a 3,8 %-uk preferálja a piacot. A kollégisták túlnyomó többségénél lényeges vásárlási tényező a takarékoság.

Összegzés

A kutatás végeredményei igazolták a feltételezéseimet. A kollégisták nagy része odafigyel arra, hogy csökkentse az ökológiai lábnyomát, más szóval a szénlábnyomát. A diákok a kollégiumban gyakrabban gyűjtik szelektíven a hulladékot, mint otthon. Vásárláskor a kollégium női és férfi tagjainál is fontos szempont a takarékoság, melyet előbbre helyeznek, mint a csomagolásmentességet. Sajnos a Földet hosszú évtizedek óta betegítjük, de mindenki tud segíteni a gyógyításában. A Szent Pál Katolikus Szakkollégiumban lakó egyetemisták ezt a közvetlen és közvetett környezetük védelmével, a takarékoskodással, a tudatos vásárlással, a szelektív hulladékgyűjtéssel, a pazarlás elkerülésével teszik, így érezve felelősséget bolygónk megóvásáért. A téma szélesebb körben történő vizsgálata okot ad számomra egy újabb kutatáshoz, illetve a kollégiumi közösség és a munkában álló fiatal felnőtt korú csoport fenntarthatósággal kapcsolatos szemléletének, életvitelének összehasonlításához.

BIBLIOGRÁFIA

- A fenntartható fejlődési célok áttekintése*, (2019). [online] https://www.budapestwatersummit.hu/hu/Magazin/Fenntarthato_megoldasok/2019_05_14/a_fenntarthato_fejlodesi_celok_attekintese [2020. október 25.]
- Bartus, G. (2019). *A fenntarthatóság intézményei Magyarországon*. Budapest: Nemzeti Fenntartható Fejlődési Tanács Titkára, [online] https://www.parlament.hu/documents/1238941/0/1905_NFFT_intrend_A4_beliv_final.pdf/1c122bb0-8efe-d3bd-a264-53b988b52a07?t=1565599853059 [2020. október 25.]
- Bartus, G. (2013). *Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia*. [online] <https://eionet.kormany.hu/akadalymentes/download/1/26/71000/NFFT-HUN-web.pdf> [2020. október 25.]
- EIONET (2018). A fenntartható fejlődés, a jóllét és a pénzügyi, természeti, emberi tőke*. (2018). Európai Környezeti Információs és Megfigyelő Hálózat Magyarország. [online] <https://eionet.kormany.hu/a-fenntarthato-fejlodes-fogalma> [2020. október 25.]
- Felsőoktatás az élhető jövőért – konferencia* [online] <http://fenntarthatosag.elte.hu/index.php?page=11&action=SHOW&id=47> [2020. október 25.]
- Ferenc pápa. (2015). *Laudato si'*. [online] https://regi.katolikus.hu/konyvtar/ferenc_papa_laudato_si_enciklika.pdf [2020. október 25.]
- Gyulai, I. (2011). *A fenntartható fejlődés*. [online] https://mtvsz.hu/dynamic/fenntart/ff_afenntarthatofejlodes.pdf [2020. október 25.]

- Gyulai, I. (2012). *A fenntartható fejlődés*. Miskolc: Ökológiai Intézet a Fenntartható Fejlődésért Alapítvány, [online] <http://mek.oszk.hu/15500/15563/15563.pdf> [2020. október 25.]
- Hornyák, Á. – Urbán, Sz. (2018). Értelmerkésés a készülődő felnőttkorban. In: Torgyik szerk.: *Néhány társadalomtudományi kutatás és innováció*. [online] <http://www.irisro.org/tars-tud2018junius/51HornyakAgnés-UrbánSzabolcs.pdf> [2020. október 25.]
- Medvéne Szabad, K. (2013). *A fenntartható fejlődés gazdaságtana*. [online] https://regi.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop412A/0007_a4_1049_1051_fenntarthatofejl_2/a_fenntarthato_fejlodes_fogalma_es_jellemzoi_rtLEnBRWofdrONFF.html [2020. október 25.]
- Molnár, K. (2018). *Globális problémák – érzékenyítés a fenntarthatóság témaköreire* EFOP-3.4.3-16-2016-00022 „QUALITAS” Minőségi felsőoktatás fejlesztés Sopronban, Szombathelyen és Tatán című projekt keretében készült jegyzet Soproni Egyetem 2020. [számítógép-fájl]. Sopron.
- Nagy, Sz. (2016). *Környezettudatos marketing*. [online] <http://www.piskotiistvan.hu/attachments/article/75/K%C3%B6rnyezettudatos%20marketing%20NSZ20161112.pdf> [2020. október 25.]

SZABINA HORVÁTH
STUDENTS' CHALLENGES ON SUSTAINABLE DEVELOPMENT

I examined the sustainability challenges responded to for the sake of saving our planet among young adult dormitory students. The results of the research support the hypothesis of how most students are sensitive to issues of sustainable development, i.e. they want to reduce their ecological footprint and have recognized that the development of sustainability depends not only on what they do, but also on how they act. The practical implementation of environmental awareness practices is realized through the activities of the three 'guards' of their immediate environment (recycling, waste reduction, recycling) as well as with their conscious shopping habits. I was able to examine their commitment to the topic by analysing their responses to my questionnaire.